

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Skrybos ir gyvenimas skyrium
Skrybos ir gyvenimas skyrium

Kroatija

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Kad teismas priimtų sprendimą dėl santuokos nutraukimo, įgaliotas asmuo arba asmenys turi pradėti tinkamą teisinį santuokos nutraukimo procesą (civilinį arba ne ginčo tvarka) (*locus standi*), kaip numatyta Šeimos proceso įstatymo (kroat. *Obiteljski zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 103/15, toliau – ObZ 2015) 50, 369 ir 453 straipsnių nuostatomis. Jeigu sutuoktiniai turi bendrą nepilnametį vaiką, prie prašymo nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu turi būti pridėti reikiami priedai (privalomo konsultavimo ataskaita ir bendros tėvų valdžios planas – ObZ 2015 55 straipsnis, taikomas kartu su 456 straipsniu). Panašios reglamentavimo nuostatos taikomos, kai sutuoktiniai turi bendrą nepilnametį vaiką ir prašymą nutraukti santuoką pateikia tik vienas sutuoktinis (privalomo konsultavimo ataskaita ir dalyvavimo pirmajame sutuoktinių taikinimo posėdyje įrodymas – ObZ 2015 57 straipsnis, taikomas kartu su 379 straipsniu).

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Būtinios santuokos nutraukimo sąlygos reglamentuojamos ObZ 2015 51 straipsnio nuostatomis. Pagal minėtąsias teisės nuostatas teismas nutraukia santuoką: 1. jeigu sutuoktiniai yra sudarę susitarimą dėl santuokos nutraukimo; 2. jeigu nustatyta, kad sutuoktinių šeimos santykiai nutrūko aiškiai ir visam laikui, arba 3. jeigu nuo „santuokinės sąjungos nutrūkimo“ praėjo vieni metai.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Vienas iš santuokos nutrūkimo teisinių padarinių yra asmeninių sutuoktinių teisių ir pareigų nutrūkimas (ObZ 2015 30–33 straipsniai). Šeimos proceso įstatyme tiesiogiai nustatyta, kad santuokai nutrūkus (santuoką pripažinus negaliojančia arba ją nutraukus), kiekvienas iš buvusių sutuoktinių gali pasilikti santuokos nutrūkimo momentu turėtą pavardę (ObZ 2015 48 straipsnis).

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Iki sutuoktinių turto teisinio režimo panaikinimo (bendru sutarimu arba teismine tvarka ne ginčo proceso metu) dažniausiai kylanti problema yra teisių ir daiktų, sudarančių sutuoktinių turtą, atskyrimas nuo teisių ir daiktų, kurie yra vieno ar kito sutuoktinio asmeninis turtas (trijų turto rinkinių išskyrimas). Šie klausimai turi būti išspręsti pradėjus civilinį procesą pagal atitinkamas ObZ nuostatas (ObZ 2015 34–39 ir 43–46 straipsniai), jeigu sutuoktiniams nepavyko susitarti dėl tarpusavio santykių, susijusių su turto padalijimu (vedybų sutartis – ObZ 2015 40–42 straipsnis), alternatyvai taikant Nuosavybės ir kitų daiktinių teisių įstatymą, Civilinių prievolių įstatymą, Žemės registracijos įstatymą, Įmonių įstatymą, Vykdyimo įstatymą ir Civilinio proceso įstatymą (ObZ 2015 38, 45 ir 346 straipsniai).

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Nepilnamečiams vaikams aktualūs santuokos nutrūkimo teisiniai padariniai apima keletą svarbių klausimų: su kuriuo iš tėvų vaikas gyvens po santuokos nutrūkimo, kokia bus nustatyta bendravimo su kitu iš tėvų tvarka, koks bus vaiko išlaikymas, kaip bus organizuojamos likusios vaiko priežiūros sritys (atstovavimas vaikui, teisių veiksmų atlikimas, vaiko turto valdymas ir disponavimas juo, vaiko ugdymas, sveikata ir kt.). Sutuoktiniai gali pasiekti susitarimą dėl šių teisių santuokos nutraukimo padarinių (sudaryti susitarimą dėl bendros vaiko priežiūros) ir atitinkamai pasirinkti paprastesnį ir greitesnį neteisinį santuokos nutraukimo procesą. (ObZ 2015 52, 54–55, 106, 453–460 straipsniai). Jeigu sutuoktiniai nepateikia susitarimo dėl bendros vaiko priežiūros, kuriame būtų susitarta dėl atitinkamų teisių santuokos nutraukimo padarinių, sprendimą šiais klausimais savo iniciatyva priima teismas per teisinį procesą, pradėtą prašymu nutraukti santuoką (ObZ 2015 53–54, 56–57 ir 413 straipsniai). Nepaisant to, įmanoma, kad teismo santuokos nutraukimo proceso metu tėvai pasieks susitarimą dėl teisių santuokos nutraukimo padarinių. Tokiu atveju teismas sprendimą priima remdamasis tėvų susitarimu, jeigu jis mano, kad šis susitarimas atitinka vaiko interesus (ObZ 2015 104/3 straipsnis, taikomas kartu su 420 straipsniu).

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Šeimos proceso įstatyme numatyta sutuoktinio galimybė prašyti išlaikymo iki santuokos nutraukimo teismo nagrinėjimo pabaigos. Jeigu santuokos nutraukimo teismo nagrinėjimo metu nebuvo pateiktas prašymas skirti išlaikymą, buvęs sutuoktinis per šešis mėnesius nuo galutinio santuokos nutrūkimo gali pateikti ieškinį, prašydamas skirti išlaikymą, jeigu santuokos nutraukimo teismo nagrinėjimo užbaigimo metu buvo sąlygos skirti išlaikymą ir šios sąlygos nebuvo išnykusios visą laiką iki išlaikymo prievolės teismo nagrinėjimo pabaigos (ObZ 2015 295–301, 423–432 straipsniai). Išlaikymo teisinės sąlygos – ieškovas neturi pakankamai lėšų pragyventi ir negali jų gauti iš savo turto, negali dirbti ar rasti darbo, jeigu išlaikymą mokantis sutuoktinis turi pakankamai lėšų ir galimybių šį įpareigojimą įvykdyti (ObZ 2015 295 straipsnis). Išlaikymas skiriamas terminuotam laikotarpiui. ObZ 2015 298 straipsnio nuostatose teigiama, kad sutuoktiniui išlaikymas gali būti mokamas daugiausia metus, priklausomai nuo santuokos trukmės ir ieškovo galimybės numatomoje ateityje kitu būdu gauti pakankamai lėšų pragyventi. ObZ 2015 taip pat numatyti išlaikymo mokėjimo būdai. Pagal ObZ 2015 296 straipsnio nuostatas išlaikymas skiriamas kaip reguliari iš anksto mokama mėnesinė suma. Tačiau teismas vieno ar abiejų sutuoktinių prašymu, priklausomai nuo bylos aplinkybių, gali skirti vienkartinę išmoką. Pagal ObZ 2015 302 straipsnio nuostatas sutuoktiniai santuokos nutraukimo atveju gali sudaryti išlaikymo susitarimą (ObZ 2015 302, 470–473 straipsniai).

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Kroatijos šeimos teisėje nėra sąvokos, lygiavertės „gyvenimui skyrium“. Dabartiniuose teisės aktuose aptinkama „gyvenimą skyrium“ atitinkanti sąvoka būtų „santuokinės sąjungos nutrūkimas“ (kroat. *prestanak bračne zajednice*). „Santuokinės sąjungos nutrūkimas“ įvyksta, jeigu sutuoktiniai nutraukia visus paprastai būdingus bendro gyvenimo faktinius santykius, t. y. jie nebenori gyventi kaip sutuoktiniai, dalytis ypatingu santuokinio gyvenimo turiniu ir jį realizuoti. Santuokinės sąjungos nutrūkimas turi prasmę santuokos teisės srityje, nes pagal ObZ 2015 51 straipsnį vienas iš santuokos nutrūkimo teisių pagrindų yra tai, kad nuo santuokinės sąjungos nutrūkimo praėjo vieni metai. Santuokinės sąjungos nutrūkimas taip pat turi konkrečią reikšmę nustatant sutuoktinių turtinius santykius, nes pagal ObZ 2015 36 straipsnį turtas, kurį sutuoktiniai įgijo savo darbu santuokinės sąjungos laikotarpiu (o ne santuokos laikotarpiu) arba kuris kyla iš šio turto, laikomas sutuoktinių turtu.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Kroatijos šeimos teisėje nėra sąvokos, lygiavertės „gyvenimui skyrium“. Dabartiniuose teisės aktuose aptinkama „gyvenimą skyrium“ atitinkanti sąvoka būtų „santuokinės sąjungos nutrūkimas“ (kroat. *prestanak bračne zajednice*). Šeimos proceso įstatyme nenumatytos „santuokinės sąjungos nutrūkimo“ sąlygos, nes santuokinė sąjunga yra teisinis standartas ir reiškia santuokinio gyvenimo turinį. Santuokinė sąjunga nutrūksta, jeigu sutuoktiniai nutraukia visus

paprastai santuokiniam gyvenimui būdingus tarpusavio santykius, t. y. jie nebenori gyventi kaip susituokusi pora ir realizuoti ypatingo santuokinio gyvenimo turinio (pvz., jie nustoja bendrauti ir kt.). Santuokinės sąjungos nutrūkimas praktiškai labiausiai matomas, kai vienas iš sutuoktinių išvyksta iš bendrų namų ir palieka kitą sutuoktinį.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Kroatijos šeimos teisėje nėra sąvokos, lygiavertės „gyvenimui skyrium“. Dabartiniuose teisės aktuose aptinkama „gyvenimą skyrium“ atitinkanti sąvoka būtų „santuokinės sąjungos nutrūkimas“ (kroat. *prestanak bračne zajednice*). „Santuokinės sąjungos nutrūkimas“ turi prasmę santuokos teisės srityje, nes pagal ObZ 2015 51 straipsnį vienas iš santuokos nutrūkimo teisinių pagrindų yra tai, kad nuo santuokinės sąjungos nutrūkimo praėjo daugiau negu vieni metai. Santuokinės sąjungos nutrūkimas taip pat turi konkrečią reikšmę apibrėžiant sutuoktinių turtinius santykius, nes pagal ObZ 2015 36 straipsnį turtas, kurį sutuoktiniai įgijo savo darbu santuokinės sąjungos laikotarpiu (o ne santuokos laikotarpiu) arba kuris kyla iš šio turto, laikomas sutuoktinių turtu. Tokių teisės aktų logika – santuokinė sąjunga nebūtinai turi tiksliai sutapti su santuokos trukme, ypač kai santuoka baigiasi santuokos nutraukimu. Paprastai santuokinė sąjunga nutrūksta dar neprasidėjus santuokos nutraukimo procesui. Todėl santuokos nutraukimo procesas gali vykti po „santuokinės sąjungos nutrūkimo“ ir paprastai taip jis ir vyksta (ypač jeigu per procesą buvo naudojamos teisių gynimo priemonės).

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

„Santuokos pripažinimas negaliojančia“ (kroat. *poništaj braka*) yra vienas iš santuokos nutrūkimo pagrindų (ObZ 2015 47 straipsnis) ir yra vienas iš trijų santuokinių ginčų, reglamentuojamų Kroatijos teisės sistemoje (ObZ 2015 369 straipsnis). „Santuokos pripažinimas negaliojančia“ yra šeimos teisės sankcija, taikoma santuokai, kuri buvo sudaryta nesilaikant nuostatų, kuriomis reglamentuojamas santuokos galiojimas (ObZ 2015 25–29 straipsniai), santuoka negaliojančia pripažįstama teismo procese, kuris pradedamas ieškiniu (ObZ 2015 369 straipsnis). Jeigu santuoka negalioja, taikomos „santuokos pripažinimo negaliojančia“ nuostatos (ObZ 2015 29, 49, 369–378 straipsniai).

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Santuoka, sudaryta nesilaikant ObZ 2015 25–28 straipsnių nuostatų (santuoką sudarė nepakankamo amžiaus asmenys, asmenys, negebantys įvertinti savo veiksmų pasekmių, asmenys, kuriems atimtas veiksnumas nurodyti savo asmeninę padėtį, asmenys, kurie yra kraujo giminiai, asmenys, kurie yra įvaikinti, arba jeigu nėra nutrūkusi ankstesnė nuotakas arba jaunikio santuoka arba stabilii partnerystė), negalioja ir jai taikomos „santuokos pripažinimo negaliojančia“ nuostatos (ObZ 2015 29 straipsnis).

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Teisiniai „santuokos pripažinimo negaliojančia padariniai“ reglamentuojami taip pat kaip ir santuokos nutraukimo atveju (žr. atsakymą į klausimą Nr. 3).

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Kroatijos teisės sistemoje santuokos nutraukimas reglamentuojamas kaip teismo procesas ir nėra galimybės taikyti neteisminių santuokos nutraukimo procesą. Nepaisant to, vienas iš pagrindinių šeimos teisės principų, kuris yra itin svarbus santuokos nutraukimo proceso atveju, yra šeimos santykių išsprendimo tarpusavio sutarimu principas, kuriuo skatinama šeimos santykius spręsti tarpusavio sutarimu ir pabrėžiama, kad tai yra visų įstaigų, teikiančių specialistų pagalbą šeimai ar sprendžiančių dėl šeimos santykių, užduotis (ObZ 2015 9 straipsnis). Todėl šeimos teisėje numatyti dviejų rūšių neteisminiai procesai, kurių tikslas, be kita ko – tarpusavio sutarimu išspręsti su santuokos nutraukimu susijusius klausimus: privalomas konsultavimas (ObZ 2015 321–330 straipsniai) ir sutuoktinių taikinimas (ObZ 2015 331–344 straipsniai). Privalomą konsultavimą vykdo Socialinių tarnybų departamento ekspertų grupė, tai yra tam tikra paramos šeimos nariams forma (pvz., sutuoktiniams, ketinantiems pradėti santuokos nutraukimo procesą ir turintiems bendrą nepilnametį vaiką), kuria padedama bendru sutarimu priimti sprendimus dėl šeimos santykių, ypatingą dėmesį skiriant šeimos santykių, kuriuose dalyvauja vaikas, apsaugai (pvz., parengiamas bendros vaiko priežiūros planas – susitarimas dėl teisinių santuokos nutraukimo padarinių, kuriame turi būti išsamiai nurodyta: vaiko gyvenamoji vieta ir adresas, laikas, kurį vaikas praleis su kiekvienu iš tėvų, kaip bus keičiamasi informacija dėl sutikimo priimant svarbius sprendimus, kaip bus keičiamasi svarbia informacija apie vaiką, kokią išlaikymo sumą privalės mokėti tas iš tėvų, su kuriuo vaikas negyvena, kaip bus sprendžiami ateityje kilsiantys klausimai), ir nuspręsti dėl teisinių padarinių, kurie kiltų nepasiekus susitarimo ir pradėjus teismo procesą, kuriuo būtų sprendžiama dėl vaiko asmeninių teisių. Sutuoktinių taikinimas yra procesas, kuriame šalys bando bendru sutarimu išspręsti šeimos ginčus, padedant vienam ar keliems sutuoktinių taikintojams. Pagrindinis proceso tikslas – sudaryti bendros vaiko priežiūros planą ir kitus su vaiku susijusius susitarimus, taip pat išspręsti visus kitus materialinio ir nematerialinio pobūdžio klausimus.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Sutuoktiniai, neturintys bendro nepilnamečio vaiko, gali pradėti teisinį procesą vienam sutuoktiniui pateikus prašymą nutraukti santuoką arba abiem sutuoktiniams pateikus prašymą nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu (ObZ 2015 50 straipsnis). Abiem šiais atvejais neteisminis privalomo konsultavimo procesas (Socialinių tarnybų departamento ekspertų grupės teikiama tam tikros formos ekspertų pagalba šeimos nariams tarpusavio sutarimu priimti sprendimus dėl šeimos santykių) nevykdomas (ObZ 2015 321–322 straipsniai) ir sutuoktiniai iš karto pradeda (teisminį arba neteisminį) santuokos nutraukimo procesą, kuris yra gana lengvas ir greitas. Tokios pačios nuostatos atitinkamai taikomos teisminiam santuokos pripažinimo negaliojančia procesui, kai sutuoktiniai neturi bendro nepilnamečio vaiko.

Sutuoktiniai, turintys bendrą nepilnametį vaiką, gali pradėti teisinį procesą vienam sutuoktiniui pateikus ieškinį arba abiem sutuoktiniams pateikus prašymą nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu (ObZ 2015 50 straipsnis). Tačiau prieš pradėdami santuokos nutraukimo procesą (ieškiniu arba pateikdami prašymą nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu), jeigu turi bendrą nepilnametį vaiką, sutuoktiniai privalo dalyvauti neteisminiame privalomo konsultavimo procese (tai yra tam tikra Socialinių tarnybų departamento ekspertų grupės teikiama ekspertų pagalba šeimos nariams tarpusavio sutarimu priimti sprendimus dėl šeimos santykių) (ObZ 2015 321–322 straipsniai). Tokių procesų tikslas – suteikti sutuoktiniams specialistų pagalbą, t. y. padėti jiems parengti susitarimą dėl bendros vaiko priežiūros – susitarimą dėl teisinių santuokos nutraukimo padarinių, kuriame turi būti išsamiai nurodyta: vaiko gyvenamoji vieta ir adresas, laikas, kurį vaikas praleis su kiekvienu iš tėvų, kaip bus keičiamasi informacija dėl sutikimo priimant svarbius sprendimus, kaip bus keičiamasi svarbia informacija apie vaiką, kokią išlaikymo sumą privalės mokėti tas iš tėvų, su kuriuo vaikas negyvena, kaip bus sprendžiami ateityje kilsiantys klausimai). Susitarimą dėl bendros vaiko priežiūros tėvai gali parengti per privalomo konsultavimo procesą, tačiau jie gali šį susitarimą parengti ir savarankiškai arba per sutuoktinių taikinimo procesą (neteisminį procesą, kuriame šalys bando bendru sutarimu išspręsti šeimos santykių ginčus padedant vienam ar keliems sutuoktinių taikintojams – ObZ 2015 331 straipsnis). Sudarydami susitarimą dėl bendros vaiko priežiūros, sutuoktiniai gali pradėti paprastesnį ir greitesnį neteisminį santuokos nutraukimo procesą, kuris pradedamas pateikiant prašymą (ObZ 2015 52, 54–55, 106, 453–460 straipsniai). Bendrą nepilnametį vaiką turintys sutuoktiniai kartu su prašymu nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu privalo pateikti ObZ 2015 324 straipsnyje nurodytą privalomo konsultavimo ataskaitą ir susitarimą dėl bendros vaiko priežiūros, kaip nurodyta ObZ 2015 106 straipsnyje (ObZ 2015 456 straipsnis).

Jeigu sutuoktiniai nesudaro susitarimo dėl bendros vaiko priežiūros, kuriame būtų susitarta dėl minėtų teisinių santuokos nutraukimo padarinių, sprendimą šiais klausimais *ex officio* priima teismas per teisminį procesą, pradėtą prašymu nutraukti santuoką (ObZ 2015 53–54, 56–57 ir 413 straipsniai). Jeigu sutuoktiniai turi bendrą nepilnametį vaiką, jie kartu su prašymu nutraukti santuoką privalo pateikti ObZ 2015 324 straipsnyje nurodytą privalomo konsultavimo ataskaitą ir įrodymą, kad dalyvavo pirmame sutuoktinių taikinimo posėdyje (ObZ 2015 379 straipsnis).

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Kroatijoje teisinė pagalba ir galimybė būti atleistam nuo mokėjimo už teismo procesą ir nuo teismo rinkliavų mokėjimo reglamentuojama Nemokamos teisinės pagalbos įstatyme (kroat. *Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 143/2013, toliau – ZBPP). Asmenys gali būti pripažinti tinkamais pirminei teisei pagalbai gauti visuose procesuose, įskaitant šeimos ginčus ir kitus šeimos teisės procesus, jeigu jie atitinka teisinius reikalavimus (ZBPP 9–11 straipsniai). Asmenys gali būti pripažinti tinkamais antrinei teisei pagalbai gauti šeimos teisės procesuose ir kituose teisės aktuose nustatytuose procesuose, jeigu jie atitinka teisinius reikalavimus (ZBPP 12–25 straipsniai). Sprendimo dėl atleidimo nuo mokėjimo už konkrečių rūšių teismo procesus, įskaitant šeimos teisės procesus, priėmimo klausimas reglamentuojamas ZBPP 13 straipsnio 3 dalies nuostatomis. Sprendimo dėl atleidimo nuo teismo rinkliavų mokėjimo visuose teismo procesuose, įskaitant šeimos teisės procesus, priėmimo klausimas reglamentuojamas ZBPP 13 straipsnio 4 dalies nuostatomis. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas nuostatomis: a) kuriomis reglamentuojamas antrinės teisinės pagalbos teikimas nenustačius atitinkamo asmens finansinės padėties (ZBPP 15 straipsnis), b) kuriomis reglamentuojamas antrinės teisinės pagalbos gavimo procesas (ZBPP 16–18 straipsniai), c) kuriomis reglamentuojama antrinės teisinės pagalbos teikimo apimtis (ZBPP 19 straipsnis), d) kuriomis reglamentuojami procesiniai klausimai ir kiti klausimai, svarbūs nemokamai teisei pagalbai gauti (ZBPP 20–25 straipsniai). Kartu atkreipiamas dėmesys į Teismo rinkliavų įstatymo 6 straipsnį (kroat. *Zakon o sudskim pristojbama*) (kroat. *Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 74/95, 57/96, 137/02, (26/03), 125/11, 112/12, 157/13, 110/15) – jame nurodytos šalys, kurios visada yra atleistos nuo teismo rinkliavų mokėjimo.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Teismo sprendimą, susijusį su santuokos nutraukimu arba santuokos pripažinimu negaliojančia, įmanoma apskųsti apeliacine tvarka. Proceso metu šią teisę turi abi šalys. Apeliacinio skundo pateikimas šeimos ginčiuose Šeimos proceso įstatyme tiesiogiai neregamentuojamas, tačiau 346 straipsnio nuostatose numatytas alternatyvus Civilinio proceso įstatymo (kroat. *Zakon o parničnom postupku*) (kroat. *Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 ir 89/14; toliau – ZPP) nuostatų taikymas. ZPP 348 straipsnyje reglamentuojamas nutarties apskundimas apeliacine tvarka, o 378 straipsnyje reglamentuojamas sprendimo apskundimas apeliacine tvarka. Kalbant apie teisių gynimo priemones, ObZ 2015 numatyta, kad šeimos ginčiuose priimtos antrosios instancijos teismo nutartys neperžiūrimos (ObZ 2015 373 straipsnis).

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Pagal 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo (reglamentas „Briuselis IIa“) 21 straipsnį valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas pripažįstamas kitose valstybėse narėse netaikant jokių specialių procedūrų (21 straipsnio 1 dalis), tačiau pagal 21 straipsnio 3 dalį bet kuri suinteresuota šalis gali paduoti prašymą dėl teismo sprendimo pripažinimo ar nepripažinimo. Tuo atveju prašymai dėl pripažinimo ar nepripažinimo priklauso atitinkamo teismo, nurodyto sąraše, kurį kiekviena valstybė narė perdavė Komisijai pagal 68 straipsnį Reglamento „Briuselis IIa“ 37 straipsnyje nurodyta forma, teritorinei jurisdikcijai. Be to, pažymėtina, kad, nedarant poveikio Reglamento „Briuselis IIa“ 21 straipsnio 3 dalies nuostatų taikymui, valstybės narės civilinės būklės įrašams atnaujinti pagal kitoje valstybėje narėje priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia, papildomai neapskųstą apeliacine tvarka pagal tos valstybės teisę, speciali procedūra nereikalinga.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Prašymai dėl pripažinimo ar nepripažinimo (Reglamento „Briuselis IIa“ 21 straipsnio 3 dalis) priklauso atitinkamo sąraše nurodyto teismo teritorinei jurisdikcijai, kaip nurodyta atsakyme į klausimą Nr. 14. Šiuo atveju taikoma procedūra, nurodyta Reglamento „Briuselis IIa“ III skyriaus 2 skirsnyje. Teisių gynimo priemonė, t. y. Reglamento „Briuselis IIa“ 33 straipsnyje nurodytas apeliacinis skundas, pateikiama antrosios instancijos (apskrities) teismui per sprendimą priėmusį pirmosios instancijos teismą (teritorinės jurisdikcijos teismą, nurodytą minėtame sąraše).

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Santuokos nutraukimui taikytina teisė yra šalies, kurios piliečiai sutuoktiniai yra ieškinio pateikimo metu, teisė.

Jeigu ieškinio pateikimo metu sutuoktiniai yra skirtingų šalių piliečiai, taikomi visų šalių, kurių piliečiai yra sutuoktiniai, įstatymai, įstatymo dėl su tam tikrais santykiais susijusių teisės kolizijų su kitų šalių reglamentavimo nuostatomis panaikinimo (kroat. *Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*) (kroat. *Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 53/91, 88/01) 35 straipsnio 2 dalis. Jeigu pagal šalių, kurių piliečiai yra sutuoktiniai, teisės aktus santuoka negali būti nutraukta, santuokos nutraukimui taikoma Kroatijos teisė, jeigu ieškinio pateikimo metu vienas iš sutuoktinių nuolat gyveno Kroatijoje.

Jeigu vienas iš sutuoktinių yra Kroatijos pilietis, neturintis Kroatijoje nuolatinės gyvenamosios vietos, o santuoka negali būti nutraukta pagal teisės aktą, nurodytą įstatymo dėl su tam tikrais santykiais susijusių teisės kolizijų su kitų šalių reglamentavimo nuostatomis panaikinimo 35 straipsnio 2 dalyje, taikoma Kroatijos teisė.

Paskutinis naujinimas: 23/08/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šio dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.